

УДК 392+82-3 (477)

ОКСАНА ЯТИЩУК

(Тернопіль)

ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У ТВОРЧОСТІ М. ГОГОЛЯ

Ключові слова: етнографія, Ніжинська гімназія, вечорниці, Вій, сватання, народна пісня.

Ім'я великого майстра художнього слова настільки міцно ввійшло в нашу науку, що посилання на його твори в спеціальних етнографічних працях відомих учених не викликає здивування. Небагато можна назвати класиків літератури, яким би було приділено стільки уваги в історії етнографії, скільки приділено

М. Гоголю. У перших трьох томах «Истории русской этнографии» О. Пипін досить часто згадує М. Гоголя, розкриваючи його значення в науці [6]. Цій же темі присвятив спеціальний нарис «Гоголь в истории русской этнографии» О. Соболевський [7]. Перу Б. Соколова належить стаття «Гоголь – этнограф» [8].

Був і ряд інших публікацій, присвячених цій темі. Але, як указує Г.С. Виноградов, «значение Гоголя в истории русской и украинской этнографии определилось настолько прочно, что оно не может быть изменено или поколеблено. Однако нельзя сказать, что в деятельности писателя (...) для нас уже все ясно. До сих пор еще не выяснены полностью ни объем его труда, вложенного в изучение народной жизни и быта, ни источники, питавшие его эрудицию и творчество. Проблемы в изучении Гоголя заполняются с большими трудностями и медленно. Понятно, что всякий новый – пусть и «мелкий» – факт, всякое новое – пусть и не капитального значения – наблюдение, относящееся к теме о великом писателе, для исследователей представляют несомненный интерес» [3, с. 119].

Ми не ставимо перед собою завдання охопити все багатство етнографічного матеріалу, що є у творах М. Гоголя, лише хочемо звернути увагу на те, наскільки глибоко він вивчав минуле українського народу, його матеріальну і духовну культуру, побут, звичаєве право, фольклор тощо.

Об'єктом нашого дослідження є проза М. Гоголя, предметом – етнографічні матеріали, що їх використовував письменник у своїх творах.

Дослідники творчості М. Гоголя не раз зверталися до проблеми використання народної поезії, говорили про використання пісень, казок, легенд, про достовірний опис звичаїв та обрядів. Про це писали у своїх дослідженнях М. Тихонравов, В. Шенрок. Спеціальній темі «Гоголь и народная поэзия» присвячені статті М. Сумцова «Параллели к повести Н.В. Гоголя “Вий” («Киевская старина», 1892, март), М. Петрова «Южнорусский народный элемент в ранних произведениях Гоголя» (Чтения исторического общества Нестора Летописца, кн. XVI, Киев, 1909), І. Каманіна «Научные и литературные произведения Гоголя по истории Малороссии» (там же), Г. Чудакова «Отражение мотивов народной словесности в произведениях Н.В. Гоголя» (Киев, 1906). Проте у всіх роботах до 1917 року проводилося лише формальне зіставлення елементів гоголівських повістей з етнографічними та фольклорними матеріалами і не розкривався характер використання цього матеріалу.

Усі дослідники та біографи творчості М. Гоголя відзначають, що інтерес до народного побуту й народної поезії зародився в нього ще в юнацькі роки. У дитинстві він постійно спілкувався із селянами, дуже добре знав їхню мову, побут та звичаї. У бібліотеці свого родича, відомого магната Д. Трощинського, М. Гоголь знайомиться з літературою з історії України та першими етнографічними виданнями. Ще навчаючись у Ніжинській гімназії, він починає вести «Книгу всякої всячини», в яку, поряд з іншими відомостями, записує українські прислів'я, загадки, пісні та звичаї, відомості про українську народну їжу та ін. Пізніше, уже в Петербурзі, М. Гоголь записує туди й відомості про український національний костюм, українське весілля, народні ігри та різні повір'я (про русалок, цвіт папороті на Івана Купала, купальні пісні та обряди й ін.). Майже всі етнографічні ма-

теріали, що були записані у «Книзі всякої всячини», були використані у художніх творах.

Товариш М. Гоголя по Ніжинській гімназії О. Стороженко вже у той час помічав великий інтерес та знання майбутнього письменника до побуту та звичаїв українського народу. «Удивляюсь вам, когда вы успели так хорошо изучить характер поселян! – Ах. Если б в самом деле это было так, – отвечал Гоголь с воодушевлением. – Тогда всю жизнь свою я посвятил бы любезной своей родине, описывая ее природу, юмор ее жителей, с их обычаями, поверьями, изустными преданьями и легендами. Согласитесь: источник обильный, неисчерпаемый, рудник богатый и еще непочатый» [10, с. 250].

Серйозно займатися вивченням етнографії та народної поезії М. Гоголь почав після закінчення гімназії. Переїхавши до Петербурга, він зблизився з О. Пушкіним, який мав значний вплив на розвиток літературного таланту письменника. Інтерес до народу, до його долі змушує М. Гоголя серйозно поставитися до всіх матеріалів, що характеризували народне життя. Період найбільшого творчого піднесення збігається в нього з посиленням інтересу до етнографії та народної поезії. До першої половини 30-х років XIX ст. належить більшість зібраних М. Гоголем етнографічних матеріалів, а також статті, замальовки, розповіді очевидців про обряди, звичаї та народний побут. До цього ж часу належить задум написання історії Малоросії, основним матеріалом для якого мали бути народні пісні та думи, і великого твору в двох чи трьох томах під назвою «Земля і люди».

У 1831–1832 рр. світ побачив твір «Вечера на хуторі близ Диканьки», який приніс молодому письменнику заслужену славу, ставши своєрідним етнографічним нарисом. Ці повісті, «изданные пасичником Рудым Паньком», захопили читачів оригінальністю, свіжістю, життєрадісністю, правдивим відображенням життя українських селян та козаків. В. Белінський писав, що «Ніч перед Різдвом» – «целая полная картина домашней жизни народа, его маленьких радостей, его маленьких горестей, словом тут вся поэзия его жизни» [2, с. 263].

«Вечера на хуторі близ Диканьки» були задумані М. Гоголем як народні оповідання, що мали показати життя українського селянства в усій його різноманітності.

Уже в передмові до твору М. Гоголь, описуючи українські вечорниці, вводить нас в атмосферу народного побуту та народної поезії: «...у нас на хуторах, водится издавна: как только окончатся работы в поле, мужик залезает отдыхать на всю зиму на печь и наш брат припрячет своих пчел в темный погреб, когда ни журавлей на небе, ни груш на дереве не увидите более, – тогда, только вечер, уже наверно где-нибудь в конце улицы брезжит огонек, смех и песни слышатся издалеча, бренчит балалайка, а подчас и скрипка, говор, шум... Это у нас вечерницы! ...соберется в одну хату толпа девушек совсем не для балу, с веретеном, с гребнями; и сначала будто и делом займутся: веретена шумят, льются песни, и каждая не подымет и глаз в сторону; но только нагрянут в хату парубки с скрипачом – подымается крик, затеется шаль, пойдут танцы и заведутся такие штуки, что и рассказать нельзя.

Но лучше всего, когда собьются все в тесную кучку и пустантятся загадывать

загадки или просто нести болтовню. Боже ты мой! Чего только не расскажут! Откуда старины не выкопают» [5, с. 37–38].

Етнографічна точність в описах М. Гоголя справді така, що, наприклад, О. Афанасьєв посилався на «Вій» у своєму науковому дослідженні «Поэтические воззрения славян на природу» [1, с. 170–171]. До того ж і сам письменник дає інколи етнографічний коментар до своїх творів. Наприклад, у примітках до «Ночи перед Рождеством» ми знаходимо опис звичаю колядування: «Колядовать у нас называется петь под окнами накануне рождества песни, которые называются колядками. Тому, кто колядует, всегда кинет в мешок хозяйка, или хозяин, или кто остается дома, колбасу, или хлеб, или медный грош, кто чем богат. (...) Поют часто про рождество Христово; а при конце желают здоровья хозяину, хозяйке, детям и всему дому» [5, с. 116]. Проте етнографічні та фольклорні матеріали ніколи не були для нього самоціллю, а слугували розкриттю головної ідеї, створенню реалістичних образів.

Для своїх творів М. Гоголь ніколи не брав повністю сюжет народної казки або легенди. Він відбирав із народної творчості лише ті елементи, які необхідні були для його задуму й допомагали в характеристиці образів. Етнографічні та фольклорні матеріали правдиво передавали побут та звичаї народу.

У повістях М. Гоголя життя народу постає в усій його різноманітності. Тут і точний опис матеріального побуту: хати, хутора, домашнього начиння, костюма, їжі, сімейних та громадських відносин, а також значна кількість пісень, казок, звичаїв, обрядів тощо. Достатньо перечитати опис сільської ярмарки у Сорочинцях, щоб відчути, як правдиво та колоритно відображає Гоголь народне життя: «...дорога...до местечка Сорочинец, кипела народом, поспешавшим со всех окрестных и дальних хуторов на ярмарку. С утра еще тянулись нескончаемою вереницею чумаки с солью и рыбою. Горы горшков, закутанных в сено, медленно двигались, кажется, скучая своим заключением и темнотою; местами только какая-нибудь расписанная ярко миска или макитра хвастливо высказывалась из высоко возгромажденного на возу плетня и привлекала умиленные взгляды поклонников роскоши. Много прохожих поглядывало с завистью на высокого гончара, владельца сих драгоценностей...» [5, с. 44], «Не правда ли, не те ли самые чувства мгновенно обхватят вас в выхре сельской ярмарки, когда весь народ срастается в одно огромное чудовище и шевелится всем своим туловищем на площади и по тесным улицам, кричит, гогочет, гремит? Шум, брань, мычание, блеяние, рев – все сливается в один нестройный говор. Волы, мешки, сено, цыганы, горшки, бабы, пряники, шапки – все ярко, пестро, нестройно; мечется кучами и снуется перед глазами. Разноголосные речи потопляют друг друга, и ни одно слово не выхватится, не спасется от этого потопа; ни один крик не выговорится ясно. Только хлопанье по рукам торгашей слышится со всех сторон ярмарки. Ломается воз, звенит железо, гремят сбрасываемые на землю доски, и закужившаяся голова недоумеает, куда обратиться» [5, с. 47].

У творах М. Гоголя постійно зустрічаються описи села на Полтавщині («Серые стога сена и золотые снопы хлеба станом располагаются в поле и кочуют по его неизмеримости. Нагнувшись от тяжести плодов, широкие ветви чере-

шен, слив, яблонь, груш...» [5, с. 43]; «Двор был уставлен весь чумацкими возами; под поветками, в яслях, в сенях.....» [5, с. 105]), зовнішнього виду хати, її внутрішнього облаштування та оформлення інтер'єру («...хата на вид как и у простых козаков, и в ней одна светлица; но есть где поместиться (...). Вокруг стен вверху идут дубовые полки. Густо на них стоят миски, горшки для трапезы (...). Под стеною, внизу, дубовые гладкие вытесанные лавки. Возле них, перед лежанкою, висит на веревках, продетых в кольцо, привинченное к потолку, люлька. Во всей светлице пол гладко убитый и смазанный глиною» [5, с. 157], «...сидела она перед гребнем, выводя рукою длинную нитку, колыша ногою люльку и напевая песню, которая как будто теперь слышится мне. Каганец, дрожа и вспыхивая, как бы пугаясь чего, светил нам в хате. Веретено жужжало...» [5, с. 67]).

Майже у всіх повістях можна знайти опис народного костюма: тут і звичайний повсякденний одяг («...в белой свитке и в серой шапке решетиловских смушок» [5, с. 45], «...носит всегда свитку черного домашнего сукна, перепоясывается шерстяным цветным поясом» [5, с. 86]), і одяг запорізьких козаків («Красные, как жар, шаровары, синий жупан, яркий цветной пояс, при боку сабля и люлька, с медной цепочкою по самые пяты...» [5, с. 104]), і яскраві святкові убори дівчат, молодичь та парубків на весіллі («...дивчата, в нарядном головном уборе из желтых, синих и розовых стричек, на верх которых навязывался золотой галун, в тонких рубашках, вышитых по всему шву красным шелком и унизанных мелкими серебряными цветочками, в сафьяновых сапогах на высоких железных подковах, плавно, словно павы, и с шумом, что выхорь, скакали в горлице. Как молодичь, с корабlichem на голове, которого верх сделан был весь из сутозолотой парчи, с небольшим вырезом на затылке, откуда выглядывал золотой очипок, с двумя выдавшимися, один наперед, другой назад, рожками самого мелкого черного смушка; в синих, из лучшего полутабенеку, с красными клапанами кунтушах, важно подбоченившись, выступали поодиночке и мерно выбивали гопака. Как парубки, в высоких козацких шапках, в тонких суконных свитках, затянутых шитыми серебром поясами, с люльками в зубах, рассыпались перед ними мелким бесом и попускали турысы» [5, с. 74]).

М. Гоголь описує народний костюм досить детально, зупиняючись на таких, здавалося б, дрібницях, як деталі головного убору, характер зачіски і т. ін. й обов'язково наводить точну місцеву назву зачісок і деталей костюма (так він говорить, наприклад, про зачіски дівчат, що заплітають своє волосся у «дріббушки» і перев'язують їх скиндячками яскравих кольорів, про довгий оселедець козаків тощо): «...волосы ее, черные, как крылья ворона, и мягкие, как молодой лен (тогда еще девушки наши не заплетали их в дрибушки, перевивая красивыми, ярких цветов скиндячками), падали курчавыми кудрями на шитый золотом кунтуш» [5, с. 69], «...пропадут черные усы, да и оселедец твой, вот уже два раза обматывается около уха» [5, с. 70].

Значну увагу приділяє М. Гоголь і опису їжі, постійно згадуючи такі національні українські страви, як гречаники, книші, паляниці, галушки, вареники тощо: «Вот вам и приношения, Афанасий Иванович... – варенички, галушечки пшеничные, пампушечки, товченички!» [5, с. 53], «...они набиты гречаниками да

коржами, и то добре. Хотя бы были тут одни паляницы, и то в шмак; жидовка за каждую паляницу дает осьмуху водки» [5, с. 137–138].

Постійно зустрічаються у М. Гоголя описи різних народних звичаїв та обрядів. Особливо часто він говорить про весільні звичаї (сватання та весільні пісні в «Сорочинському ярмарку», сватання коваля Вакули, що супроводжується обов'язковим подарунком майбутньому тестю – шапкою, поясом та нагайкою, весільне частування в «Ночі напередодні Івана Купала» та ін.). Значний матеріал дають твори М. Гоголя для вивчення сімейного побуту й соціальних відносин українського селянства: «...вынул из сундука новую шапку из решетиловских смушек с синим верхом, которой не надевал еще ни разу с того времени, как купил ее еще в бытность в Полтаве; вынул также новый всех цветов пояс; положил все это вместе с нагайкой в платок и отправился прямо к Чубу» [5, с. 150], «...да и заварили свадьбу: напекли шишек, нашили рушников и хусток, выкатили бочку горелки; посадили за стол молодых; разрезали коровай; брякнули в бандуры, цимбалы, сопилки, кобзы – и пошла потеха» [5, с. 74]; «Гостям поднесли варенуху с изюмом и сливами и на немалом блюде коровай. Музыканты принялись за исподку его, спеченную вместе с деньгами, и, на время притихнув, положили возле себя цимбалы, скрипки и бубны, (...) старый есаул вынес две иконы благословить молодых [5, с. 152–153].

М. Гоголь не задовільнявся тими знаннями народного українського життя, які він набув ще в дитинстві та юності. Він прагнув якнайглибше зрозуміти характер і світобачення народу. Письменник ретельно шукав нові етнографічні матеріали, уважно перечитував старі літописи та документи, стежив за етнографічною літературою. Майже у всіх листах до матері, рідних та друзів, написаних у 1829–1832 рр., міститься прохання надсилати «обычаи и нравы малороссиян наших», і він пропонує широку програму збору етнографічного матеріалу. М. Гоголь просить опис «полного наряда сельского дьячка, от верхнего платья до самых сапогов, с поименованием, как все это называлось у самых наименее переменявшихся малороссиян» [4, с. 210].

Історія українського національного костюма завжди цікавила письменника. Він не раз звертався до рідних та друзів із проханням надсилати опис того чи того костюма або ж сам костюм. У листі до сестри від 19 вересня 1831 р. М.В. Гоголь писав: «Если попадутся где странные костюмы малороссийские, собирать все для меня. Если владельцы будут требовать за них дорого, пишите ко мне, я постараюсь собрать и выслать нужные деньги. Я помню очень хорошо, что один раз в церкви нашей мы все видели одну девушку в старинном платье. Она, верно, продаст его. Если встретите где-нибудь у мужика старинную шапку или платье, отличающееся чем-нибудь необыкновенным, хотя бы даже оно было изорванное, приобретайте. Также нынешний мужской и женский костюм, только хороший и новый» [4, с. 219].

У листі до матері від 30 квітня 1829 р. М. Гоголь просив надіслати «обстоятельное описание свадьбы», відомості про колядки, Івана Купала, русалок, давні перекази та анекдоти. У наступних листах він просив повідомити опис народних ігор – у ворона та ін. [4, с. 211].

Збір етнографічного матеріалу М. Гоголь планував розвернути досить широко. Він радить матері «иметь корреспондентов в разных местах нашего повета», вказує осіб, від яких можна отримати ту чи ту інформацію, розпитувати старих людей, звертатися до знавців тих чи тих обрядів. Так, про весілля, на його думку, «можно расспросить Демьяна (кажется, так его зовут; прозвания не вспомню), которого мы видели учредителем свадеб и который знал, по-видимому, все возможные поверья и обычаи» [4, с. 212]. М. Гоголь вимагав, щоб етнографічна інформація, яку йому надсилали, була перевіреною, точною і якомога детальнішою. Для прикладу, костюм української дівчини має бути описаним «до последней ленты», опис весілля має бути з усіма «наималейшими подробностями», демонологічні істоти потрібно описувати «подробнее с их названными и делами». Все це свідчить про те, наскільки серйозно ставився М. Гоголь до етнографічного матеріалу, який уважав важливим джерелом для вивчення історії й характеру народу, як турбувався про те, щоб опис народу був правдивим у всіх, навіть найменших деталях.

Після створення «Вечорів», «Тараса Бульби» та «Вія» Гоголь не лише не перестав збирати етнографічний матеріал, а ще більше розширив сферу своїх інтересів і прагнув зібрати інформацію про народний побут усіх частин тогочасної Росії. Основним джерелом таких відомостей були для нього перш за все етнографічні збірники та дослідження, за випусками яких він досить уважно стежив (майже всі етнографічні праці, що друкувалися у той час, згадувалися в його записниках).

У листах він звертався до своїх друзів, знайомих із проханням надсилати той чи той етнографічний матеріал. «Мне теперь особенно будут нужны беседы с теми людьми, которые могут подать мне сведения верные и близкие обо всех сословиях вообще, и особенно низших, – пише він 2 грудня 1847 р. С.П. Шевірьову. – Пожалуйста, не забывай также отмечать и всякие книжки, выходящие по этой части» [4, с. 269].

Досить цінними М. Гоголь уважав бесіди зі знавцями народного життя. Таким знавцем він уважав, наприклад, В. Даля, твори якого цінив досить високо. «Каждая его строчка меня учит и вразумляет, придвигая ближе к познанию русского быта и нашей народной жизни» [4, с. 302].

Особливе ставлення у М. Гоголя було до народної пісні: «Моя радость, жизнь моя, песни! Как я вас люблю! Я жить не могу без песен», – пише він 9 листопада 1833 р. М. Максимовичу [4, с. 226]. Цю любов письменник пронесе через усе своє життя.

Серед паперів М. Гоголя збереглося три зошити, в яких ми знаходимо 105 російських і 434 українські пісні, які власноручно записав письменник. У ці зошити не ввійшли пісні, які М. Гоголь у свій час передав М. Максимовичу, П. Кірієвському та ін.

Великого значення надавав М. Гоголь і виданням зібраних пісень. Така зацікавленість письменника народною піснею не випадкова. Адже він уважав, що «песня составляет самый богатейший отдел поэзии у народов славянских» і що вона є особливо цінним матеріалом для розуміння характеру, психології і сві-

тобачення народу. «Это народная история, живая, яркая, исполненная красок, истины, обнажающая всю жизнь народа», – писав він у статті «О малороссийских песнях» [4, с. 67]. М. Гоголь набагато глибше, ніж І. Срезневський, М. Цертелєв і М. Максимович розуміє історичне значення пісні. І. Срезневський поділяв пісні та думи на «собственно исторические, т. е. имеющие предмет повествования о событиях и лицах исторических», і етнографічні, до яких він відносив «песни походные, разгульные, сатирические, думы нравоучительные, религиозные и пр.» [9, с. 15]. До історичних пісень у І. Срезневського був підхід такий же, як і до будь-якого писемного історичного джерела: він шукав у них точних історичних фактів і дат.

М. Гоголь заперечує таке пряmlinійне ототожнення історичних документів з усною народною творчістю й абсолютно правильно розкриває своєрідність пісні як історичного джерела. Пісні є цінними для історика не описом окремих фактів, деталей, а точним відображенням епохи й народного характеру певного періоду. Він пише: «Историк не должен искать показания дня и числа битвы или точного описания места, верной реляции; в этом отношении немногие песни помогут ему. Но когда он захочет узнать верный быт, стихии характера, все изгибы и оттенки чувств, волнений, страданий, веселий изображаемого народа, когда захочет выпытать дух минувшего века... тогда он будет удовлетворен вполне: история народа разоблачится перед ним в ясном величии» [4, с. 68]. До М. Гоголя ніхто так глибоко і змістовно не відзначав історичне значення народних пісень.

Закінчуючи наш огляд, можна зробити висновок, що характерні етнографічні моменти, використані М. Гоголем у процесі роботи над своїми творами, допомогли йому правдиво намалювати тогочасну дійсність, особливо яскраво та багатогранно розкрити образи головних героїв.

Перелічити все багатство етнографічних матеріалів, що є у повістях М. Гоголя, в межах однієї статті неможливо, вони можуть і повинні бути предметом великого спеціального дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьев А. Н. Поэтическое воззрение славян на природу. Т. 1 / А. Н. Афанасьев. – М., 1865. – 426 с.
2. Белинский В. Г. Сочинения Николая Гоголя : в 4 т. / В. Г. Белинский. – СПб. : В типографии Бородина и К., 1842. – Т. II. – 465 с.
3. Виноградов Г. С. Этнографические источники первой повести Н. В. Гоголя / Г. С. Виноградов // Советская этнография. – 1940. – Вып. 4. – С. 119–127.
4. Гоголь Н. В. Собрание сочинений : в 6 т. / Н. В. Гоголь. – М., Худож. лит., 1950. – Т. 6 : Избранные статьи и письма. – 359 с.
5. Гоголь Н. В. Избранные сочинения : в 2 т. / Н. В. Гоголь. – М., Худож. лит., 1978. – Т. 1. – 274 с.
6. Пыпин А. Н. История русской этнографии : в 4 т. / А. Н. Пыпин. – СПб. : Типография М. М. Станюкевича. – 1890–1892. – Т. 2 : Этнография малорусская. – 433 с.
7. Соболевский А. И. Гоголь в истории русской этнографии / А. И. Соболевский. – Х., 1990. – 7 с.
8. Соколов Б. М. Гоголь – этнограф / Б. М. Соколов // Этнографическое обозрение. – 1909. – С. 2–3.
9. Срезневский И. И. Предисловие к первому выпуску «Запорожской старины» /

И. И. Срезневский // Запорожская старина. – Харьков, 1833. – Ч. I. – С. 15–16.

10. Шенрока В. И. Материалы для биографии Гоголя / В. И. Шенрока. – М. : Типография А. И. Мамонтова и К., 1892. – 378 с.

ОКСАНА ЯТЫЩУК

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭТНОГРАФИЧЕСКИХ МАТЕРИАЛОВ В ТВОРЧЕСТВЕ Н. ГОГОЛЯ

В статье проанализировано использование в прозе Н. Гоголя этнографических элементов украинского народа, показан вклад художника в народоведческую науку своего времени.

Ключевые слова: этнография, Нежинская гимназия, вечерницы, Вий, сватовство, народная песня.

OKSANA YATYSHCHUK

USING OF THE ETHNOGRAPHIC MATERIALS IN NIKOLAI GOGOL'S WORKS

The article analyzes the use of the prose of Nikolai Gogol ethnographic elements of the Ukrainian people and shows the contribution of the artist in ethnographic science of his time.

Key word: ethnography, Nizhyn gymnasium, vechornitsy, Vij, matchmaking, folk song.

Одержано 2.04.2014 р.